

EVY

■ Energiapolitiittinen keskustelu alkoi Suomessa varsin hitaasti. Krittisiä puheenvuoroja kuultiin luonnonsuojeluliikkeen piiristä, mutta mitään yhtenäistä linjaa tai ohjelmaa ei ollut. Lisäksi vallitsi epätrousoisuus eri energialähtöiden ympäristöhaitoista ja ydinvoiman haitoista ja edusta otittin suorasista erimielisistä.

Tähän aukkoon syntyi Energia-politiittinen yhdistys — Vaihtoehto ydinvoimalle ry, jonka keuhakuvana ja perustajana oli Helsingin yliopiston huikkaesitysilkan professori Matts Roos. Vuoden 1977 aikana järjestö sai 600 jäsentä ja julkaisi kaksi tietopakettia ydinvoiman vaaroista ja vaihtoehdoista energiapolitiikasta sekä myi aurinkonappelia toimintansa tukemiseksi. Syksyllä 1978 EVY järjesti muiden vaihtoehdotajajärjestöjen — Pehmeän teknologian seuran, Luonnonsuojeluliiton, Luonto-Liiton, Natur- och Miljövärdin — kanssa Pohjoismaisen energialiikkeen yhteydessä ensimmäisen mielensoitutuksensa.

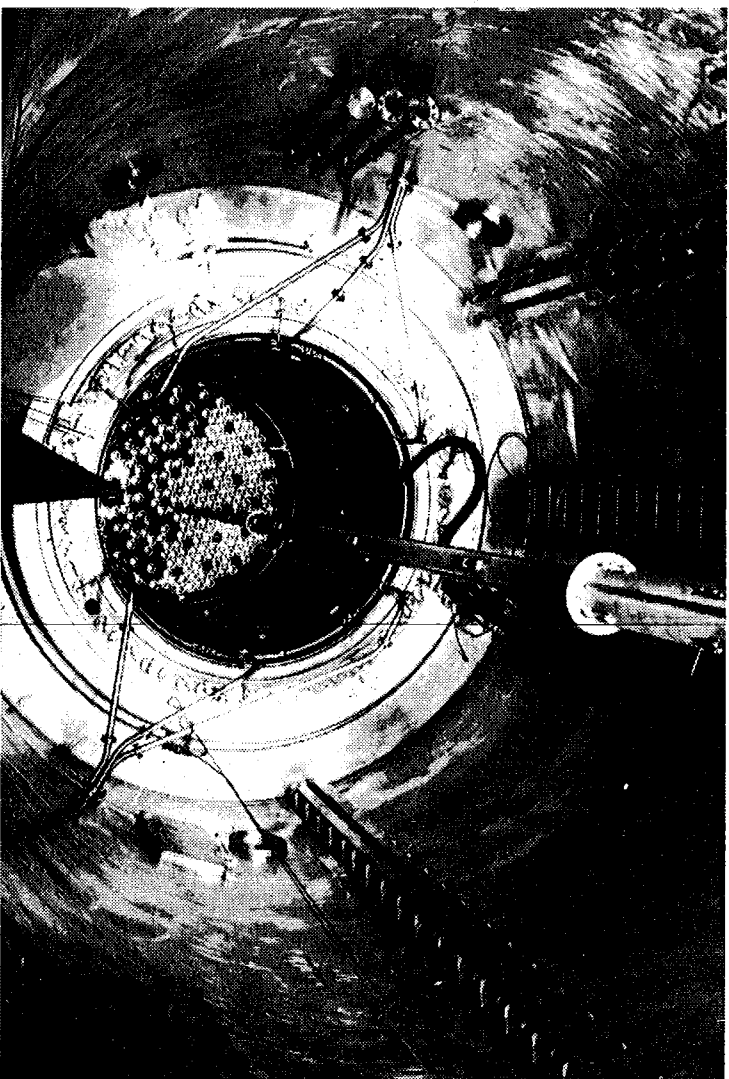
Vuonna 1981 EVY:llä on noin 2 000 jäsentä. Jäsenistö on varsin monenkirjavaa; mukana on opiskelijoita, joitakuita teknillisten opiskelijoiakin, muutamaa diplomaattisintööriä, korkeakoulujen opettajia ja maati meikäläisiä. Toisin kuin Saksan Liittotasavallassa, ydinvoiman vastustuksella ei ole Suomessa julkista poliittista leimaa.

Sensatioita sanomalehtiin

■ EVY:n toiminnan varmasti näkyvin osa on ydinvoimaa koskevan kritiikin ja uutisten tunnetuksi tekeminen. Ennen vuotta 1977 Suomen sanomalehdistö ei tuntenut merkittävää kiinnostusta "ydinvoimien" julkaisemiseen. Vielä syksyllä 1978 Pohjoismaiden energiavaihtokokin siivoitettiin varsin kevyesti esim. Helsingin Sanomissa. Aggressiivisen mielipidekirjoituksen seurauksena alkoi näkyä myös näullevia toimittajillisia artikkeleita ydinvoimasta, ja pian kohu-uutiset Suomeen ydinvoimarakentamisen virheitä olivat kuulua tavaraa.

Lehdistö ei ole ollut kenenkään suosiossa tässä kamppailussa ihmisten sielusta. Ydinvoiman vastustajat välttävät sanomalehtien olevan "ydinvoimatoimittajien talutusnuorassa", ja voimayhtiöt moittivat niitä perättömän tai vääriseksi tiedon julkistamisesta. Molempien väitteiden tueksi on esittänyt enemmän tai vähemmän päteviä argumentteja. Joka tapauksessa on varmaa, että "ydinvoiman ongelmat ovat tiedotusongelma" niiltä osin kuin on kyse sen yhteiskunnallisesta hyväksyttävyydestä (Teollisuuden Voima Oy:n toim. joht. Bonsdorff).

Jopa poliittiset päätöksentekijät näytävät olevan enemmän

• Lovisan polttoaine-elementit näytävät lähempää katsoen tältä.

Vaihtoehdot liikkeiden synty Suomessa

kiinnostuneita ja paremmin perillä sanomalehtien välittämästä ja markkinoinnista "yhteisestä mielipiteestä" kuin ydinvoiman teknisyhteiskunnallisista ominaisuuksista, joita heille on yritelty erilaisin selonteoin valaista. (Huhtanen, Helsingin Sanomien vv. 1978—1981 ydinenergiaa koskevien kirjoitusten sisällöllinen ja asenteellinen analyysi.)

Mielensoitukset

■ Jo pelkästään joukkoliikkeen heijon kohottamiseksi on varsin tarpeen järjestää mielensoituksia. EVY:n ja muiden vaihtoehdotajajärjestöjen mielensoitukset ovat keskittyneet Helsingin, niin desentralisoiduista kuin nämä EVY:n väitteisiin, mutta tätä tilaisuutta ei EVY halunnut käyttää.

Huhtikuussa 1981 mielensoitutinto oli jo lauantuna: mukaan saatiin 1500 marssiijaa Helsingissä ja yhteensä yhtiä paljon muissa suurissa kaupungeissa.

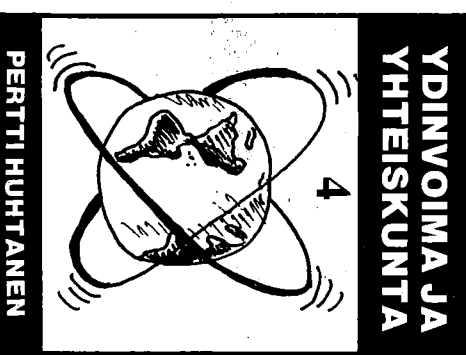
Energia-politiittinen kirjallisuus

■ Ydinvoimanvastaisen toiminnan kulumakivenä on vaihtoehdotoin kirjallisuus, jota "suuri raha" tai valtio ei tuota. Ensi töikseen EVY painatti esitteen "Luotako ydinvoimaan", jossa käsitellään ydinvoiman aiheuttamia ongelmia lyhyesti ja selkeästi sekä esitteleeän luettelonmaisesti energiansäästötapoja ja vaihtoehdolla energiaohjelmaa. Nuotais-laisen elektronifysiikan Hannes Alfvénin sitaatti takakannessa antaa auktortiteettia arvostelulle. Samoin alkoi ilmestyä 20-sivuisen vihkonen "Ydinvoima ja sen ongelmat". Avainsanoja olivat sähköntuotannon ylikapasiteetti, energiavuolion kustannukset, ydinvoiman taloudellisuusölilyulan torjunnassa, turvallisuusriskit, jätteenhoito, ympäristön säteilyhaitat, demokraatian käynnistuminen ja ydinvoiman sotilaallisen käyttö. Tarkastelut olivat kvantitatiivisia ja helposti puutteelliseksi osoitettavissa.

Tilannetta selkeyttävä kokonaiskatsaus oli "Vaihtoehdotin energiapolitiikka", 27-sivuisen kiltävälle paperille painettu energiansäästön ja "uusi" energiälähtöiden mahdollisuuksia esittelevä ohjelmajulistus.

Lisäksi ilmestyy neljästi vuodessa EVY:n "edustuslehti" "Vaihtoehdotin ydinvoimalle", jossa on artikkeleita ja uutisia ydinvoiman ja energiakysymyksistä. Lehden taso on kolmen ilmestymisvuoden aikana jatkuvasti parantunut sekä sisällön että asun suhteeseen. Sen rinnalla ilmestyy "kapula", EVY:n jäsentiedote, jossa kootaan ajankohtaisia tapahtumia ja uutisoidaan ydinvoiman vastaisia uutisia, myös neljästi vuodessa.

EVY:n toimittaman materiaalin lisäksi välitetään vieraskielisiä

YDINVOIMA JA YHTEISKUNTA

4

kassan Imatran Voiman pääkonttoriin sisääntäkyntiin eteen, ja megafonilla kehottiin ohikulkijoita menemään kotinsa ja sulkemaan ikkunat: radioaktiivinen saasteilivi on tulossa kohti Helsingkiä Lovisan haukuttun kakkosreaktorin vaurioituttua. Artyneet IVO:laiset kävelivät mielensoitattujen ylitse ja pääohitajankin sa-notaan ryhtyneen käsitysyn mielensoitattajan kanssa. Katuteatterijohti poliisikuulusteluihin.

Seuraavaksi ja syksy kuuluivat hillaisuuden välillä EVY:n asiantuntijaneuvoston esittämä virtaheilleksi tuomittu muistonsa Lovisa I:n paineestian vioista. Imatran Voiman työntekijät tartoutuivat julkisesti vastaamaan kritiikkiä, mutta käsitellään myös asioiden kääntöpuoli.

Elnkeinohallituksen virkamies TKT Markku Nurmi julkaisi paksun kirjan "Energiatalous", jossa puhutaan enemmänkin energia-politiikasta hänelle ominaiseen sävyyn.

Teollisuuden Keskusliitto, Elnkeinoelämän Valtuuskunta, Suomen Voimalatoistoyhdistys ja Kauppa ja Teollisuusministeriö ovat julkaisseet erilaisia ydinvoimaa puolestavia esitteitä, joista merkittävin on KTM:n maksama, Atomiteknillisen Seuran julkaisema ja DI Pertti Jotunin kirjoittama "Ydinenergia ja energiavuoto". Energiapolitiikka Kirjoitettua leimaa herrasleijamaisuus, mikä voi iulkitä myös omionleiseksi asiaksi, sillä se on omiaan teke-mään tekstistä kansantaluisempaa kuin kuvat komiteamietinnöt.

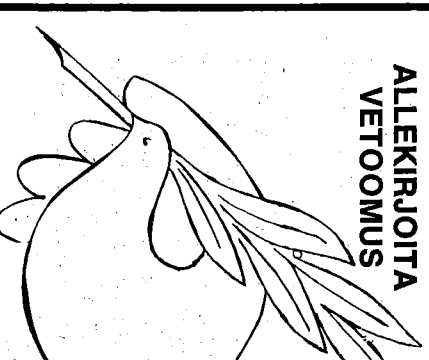
Yhteydet veljesjärjestöihin

■ EVY:llä on suhteita moniin ydinvoimanvastaisiin järjestöihin ulkomailta, mutta varojen niukkuuden vuoksi ne ovat useimmiten huomattavasti vaatimattomampia kuin vastaavien usein suurten yhteisöjen varoilla järjestetyt konferenssit. Vierailijoita on käynyt Yhdysvalloista, Saksan Liittoasavallasta mm. Tunde Metz ja ydinfyysikko Klaus Tausel joka tosin ei ollut EVY:n vieras) ja englantilainen Mary Kaldor.

Puoluepoliittisia sidoksia tai maanlaisia yhteyksiä terroristeihin ei ole vakavassa hengessä epäilty, kuten muissa maissa on usein käynyt. Ydinenergian vastustus näytää siis pysyneen epäpoliittisena. On kuitenkin huomattava, että merkittävän osan toiminnasta organisoiti pienet joukko muussakin vaihtoehdotimmissa mukana olleita aktiiviteja. ■

Pertti Huhtanen

ALLEKIRJOITTA VETOOMUS

Pohjoia ydinaseet-tomaksi yöhykkeeksi

DIPOLIN HWÄT RUOKAPAIKAT

LUOLAMIES. Lounasistalla mukavasti. Tasokas ä la carte. Tunnetuilla hyvällä elävällä tarjinnu-sillilla. Maimo koko päivän paikka. Dipoliliossa. Avoimna ma- ja ti-11-01, ti- ja ti-11-02, sunnuna ma- ja ti-21.

EL MAR

Espanjalaiskukinen herkuru-telu paikka menikkokalon. Avoimna 7-24. Rantahotelli Dipolin alakerrassa.

Hyvä ruokahalu.

UUSI

DIPOLI

Kolme ravintolaa. Kolme tunnelmaa